

УДК 343.13:341.45

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2025.1.30>

ЩОДО МІСЦЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Солоненко Семен Олександрович,

аспірант кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У рамках імплементації Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами в українському законодавстві з'явилися спеціальні заходи протидії домашньому насильству. Нормою щодо таких заходів був доповнений і Кримінальний процесуальний кодекс України.

У Кримінальному процесуальному кодексі України законодавець їх вніс у формі обмежувальних заходів, що можуть застосовуватися в разі вибору запобіжних заходів щодо осіб, які підозрюються в учиненні кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством (частина 6 статті 194 Кримінального процесуального кодексу України).

Стаття присвячена дослідженню дискусійного питання щодо місця обмежувальних заходів у кримінальному процесі України. З одного боку, є питання доцільності виділення окремої норми щодо обмежувальних заходів за обставин, коли вони по своїй суті є такими ж процесуальними обов'язками, як і ті, що передбачені в частині 5 статті 194 Кримінального процесуального кодексу України, а також значною мірою охоплюються ними. Водночас законодавцем не врегульовано, як діяти суду, коли обмежувальний захід і обов'язок є схожими – віддавати перевагу обмежувальному заходу з огляду на те, що кримінальне правопорушення пов'язане з домашнім насильством, покласти обов'язок, передбачений у частині 5 статті 194 Кримінального процесуального кодексу України, чи використовувати обидва інструменти.

З іншого боку, у науковому середовищі існують пропозиції щодо виокремлення обмежувальних заходів, які нині є складником інституту запобіжних заходів, як самостійного заходу забезпечення, з окремим порядком, підставами застосування.

У процесі дослідження було встановлено наявність підстав для закріплення обмежувальних заходів у Кримінальному процесуальному кодексі України, відсутність підстав для самостійного застосування обмежувальних заходів за межами запобіжного заходу, а також необхідність закріплення пріоритету застосування обмежувальних заходів над покладенням схожих за суттю обов'язків, передбачених частиною 5 статті 194 Кримінального процесуального кодексу України, у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством.

Окрім цього, автор дійшов висновку про наявність підстав для вилучення з переліку обмежувальних заходів направлення на програму для кривдників, зважаючи на те, що закріплення цього заходу у Кримінальному процесуальному кодексі України не узгоджується із суттю запобіжних заходів і засадами кримінального провадження.

Ключові слова: обмежувальні заходи, домашнє насильство, запобіжні заходи.

Solonenko Semen. Place of restrictive measures in the criminal procedure of Ukraine

As part of the implementation of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence, special measures to counter domestic violence have been introduced into Ukrainian legislation. The Criminal Procedure Code of Ukraine (hereinafter referred to as the CPC of Ukraine) has been supplemented with provisions regarding such measures.

The legislator incorporated these measures into the CPC of Ukraine in the form of restrictive measures that may be applied when selecting preventive measures for persons suspected

of committing criminal offences related to domestic violence (Part 6 of Article 194 of the CPC of Ukraine).

This article focuses on examining the role of restrictive measures in Ukraine's criminal procedure, a subject of ongoing debate. On one hand, there is a question regarding the necessity of establishing a separate provision on restrictive measures, given that they are essentially equivalent to the procedural obligations provided for in Part 5 of Article 194 of the CPC of Ukraine and are, to a large extent, encompassed by them. At the same time, the legislator has not clarified how courts should proceed when a restrictive measure and an obligation overlap—whether to prioritize the restrictive measure, given the criminal offence involves domestic violence, impose the obligation under Part 5 of Article 194 of the CPC of Ukraine, or utilize both tools simultaneously.

On the other hand, some scholars suggest distinguishing restrictive measures, currently part of the preventive measures framework, as an independent security measure with distinct procedures and grounds for application.

The study identified grounds for enshrining restrictive measures in the CPC of Ukraine, while also concluding that there are no grounds for applying restrictive measures independently outside the framework of preventive measures. Additionally, it highlights the necessity of establishing the priority of restrictive measures over similar obligations outlined in Part 5 of Article 194 of the CPC of Ukraine in criminal proceedings related to domestic violence.

Furthermore, the author concludes that there are valid grounds for removing referral to a program for offenders from the list of restrictive measures, as its inclusion in the CPC of Ukraine does not align with the nature of preventive measures or the principles of criminal proceedings.

Key words: restrictive measures, domestic violence, preventive measures.

Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» № 2227-VIII від 6 грудня 2017 р., який набув чинності 11 січня 2019 р., було внесено до Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України норму щодо обмежувальних заходів. Вони можуть бути застосовані під час вибору запобіжних заходів щодо осіб, які підозрюються в учиненні кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. Визначене законодавцем місце та порядок застосування обмежувальних заходів у кримінальному процесі України є дискусійним питанням серед науковців.

Окрім цього, такий обмежувальний захід, як направлення на програму для кривдників, закріплений також в Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) та Кримінальному кодексі України (далі – КК України) як покарання. Водночас запобіжні заходи є тимчасовими заходами, по суті не є заходами покарання. За таких умов постає питання щодо обґрунтованості визначення такого обмежувального заходу в КПК України.

Дослідженню питань, пов'язаних з обмежувальними заходами у кримі-

нальному процесі України, присвячені праці таких науковців, як І. А. Бутирська, І. В. Гловюк, С. В. Мирославський, С. В. Романцова, С. В. Щербак. Водночас тема щодо місця обмежувальних заходів у кримінальному процесі України не досить досліджена. Зокрема, малодослідженим є питання щодо обґрунтованості закріплення у КПК України такого обмежувального заходу, як направлення на програму для кривдників. Це все зумовлює актуальність вибраної теми.

Метою статті є визначення місця обмежувальних заходів у кримінальному процесі України, дослідження наявності підстав для їх застосування поза межами запобіжних заходів, їх співвідношення з обов'язками, передбаченими в ч. 5 ст. 194 КПК України, а також проведення аналізу обґрунтованості визначення направлення програми для кривдників у переліку обмежувальних заходів.

Спеціальні заходи протидії домашньому насильству можуть мати різну галузеву приналежність: а) кримінально-правову (обмежувальні заходи); б) кримінальну процесуальну (обмежувальні заходи як засоби забезпечення запобіжних кримінальних процесуальних заходів); в) адміністративно-правову (направлення на проходження програми для особи, яка вчинила домашнє насильство чи насиль-

ство за ознакою статі); г) цивільно-правову (спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству: обмежувальний припис стосовно кривдника) [1, с. 75].

А. М. Яценко і А. Я. Шинкарчук відзначали, що попри нормативну визначеність спеціальних заходів протидії домашньому насильству в законодавстві різної галузевої приналежності, ці заходи відрізняються одне від одного за підставою, метою, порядком, строком і адресатом застосування, а також за суб'єктом складом контролю виконання [2, с. 31].

Доцільність нормативного визначення відповідних варіантів спеціальних заходів протидії домашньому насильству у кримінальному та кримінальному процесуальному законодавстві водночас з їх регламентацією в інших галузях національного законодавства збільшує ймовірність того, що ті чи інші із цих заходів, залежно від конкретної ситуації, у разі необхідності, реально будуть застосовані до кривдника з урахуванням найбільш прийнятного для постраждалої особи засобу захисту, до того ж у кримінальному провадженні їх ужиття не пов'язано суто з ініціативою потерпілої сторони [3, с. 48].

У зв'язку із цим нормативне визначення спеціальних заходів протидії проявам домашнього насильства саме у кримінальному процесуальному законодавстві України є виправданим.

О. І. Тищенко обґрунтовано зазначає, що назва ст. 194 КПК – «Застосування запобіжного заходу» зумовлює висновок про можливість покладення на підозрюваного, обвинуваченого обов'язків, визначених у ч. 6 цієї статті, лише під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу. Обмежувальні заходи доповнюють вибраний запобіжний захід і не мають самостійного характеру у кримінальному провадженні [4, с. 163].

Це підтверджується і судовою практикою. Так, ухвалою слідчого судді Заводського районного суду м. Миколаєва від 6 вересня 2023 р. у справі № 487/3866/23 було відмовлено в задоволенні клопотання слідчого про покладення обов'язків, передбачених ч. ч. 5, 6 ст. 194 КПК України, щодо підозрюваного в учиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 4 ст. 152, ч. 4 ст. 153 КК України.

В обґрунтування зазначеного рішення слідчий суддя зауважив: «Виходячи зі змісту ст. 194 КПК України, обов'язки, передбачені ч. ч. 5, 6 ст. 194 КПК України, можуть бути застосовані до особи тільки в разі застосування конкретного запобіжного заходу, без застосування запобіжного заходу вони не можуть бути покладені. Оскільки слідча у клопотанні не просить застосувати до підозрюваного конкретний запобіжний захід, обов'язки, передбачені ч. ч. 5, 6 ст. 194 КПК України, до нього не можуть бути застосовані» [5].

Водночас ухвалою слідчого судді Пустомитівського районного суду Львівської області у справі № 450/418/23 від 31 січня 2023 р. було задоволено клопотання слідчого про застосування до підозрюваного в учиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 126–1 КК України, запобіжного заходу в інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, строком на два місяці, а саме:

- 1) обмежити підозрюваному спілкування з потерпілою;
- 2) заборонити підозрюваному наближатись до місця проживання доньки, неповнолітньої потерпілої;
- 3) заборонити підозрюваному вести листування і телефонні переговори з донькою, неповнолітньою потерпілою.

З ухвали вбачається, що слідчий суддя застосував лише обмежувальні заходи, без вибору жодного запобіжного заходу з визначених ч. 1 ст. 176 КПК України. Він установив наявність обґрунтованої підозри та ризиків, передбачених ст. 177 КПК України, що є підставою для застосування запобіжного заходу [6].

І. В. Гловюк звертає увагу на те, що в разі, якщо сторона обвинувачення не зможе довести обставини, передбачені ч. 1 ст. 194 КПК та необхідні для вибору запобіжного заходу, застосувати обмежувальні заходи буде неможливо, їхня мета – захист потерпілої/потерпілого – не буде досягнута. Тобто в разі недоведення ризиків, які можуть бути і не пов'язані із впливом на потерпілого (п. п. 1, 2, 4, частково – п. 3 ч. 1 ст. 177 КПК України), потерпілий позбавляється захисту, а це вже несумісно з позитивними зобов'язаннями держави у сфері захисту постраждалих від домашнього насильства.

Тому, на думку І. В. Гловюк, обмежувальні заходи мають розглядатися як окремий різновид заходів забезпечення кримінального провадження – обмежувальні заходи у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством; у КПК України має бути передбачено: по-перше, кумулятивне доведення обставин (1) передбачених у ч. 3 ст. 132 КПК України, (2) потреби потерпілого в захисті, що виправдовує застосування одного або декількох обмежувальних заходів; строки застосування (у межах строку досудового розслідування та судового провадження до набрання судовим рішенням чинності); порядок застосування – за ухвалою слідчого судді, суду; порядок зміни та скасування [7, с. 20].

Однак убачається брак підстав для виділення обмежувальних заходів як окремого різновиду заходів забезпечення кримінального провадження.

По-перше, для вибору підозрюваному, обвинуваченому запобіжного заходу та застосування разом із ним обмежувальних заходів досить установити наявність достатніх підстав уважати, що існує хоча б один із ризиків, передбачених ст. 177 КПК України.

Одним із таких ризиків є ризик учинити інше кримінальне правопорушення чи продовжити кримінальне правопорушення, у якому особа підозрюється, обвинувачується. Фактично, нівелювання цього ризику необхідне для задоволення потреби потерпілого в захисті. Як існування цього чи іншого ризику, так і потреба потерпілого в захисті, мають обґрунтовуватися згідно із принципом змагальності. Отже, якщо прокурор не може довести існування ризику вчинення іншого кримінального правопорушення чи продовження кримінального правопорушення щодо потерпілого, то навряд чи він зможе довести потребу в захисті, оскільки вони фактично є ідентичними в частині доказування.

Окрім цього, ч. 1 ст. 178 КПК України доповнено п. 12 згідно із Законом № 2227-VIII від 6 грудня 2017 р., відповідно до якого серед обставин, що враховуються під час вибору запобіжного заходу, закріплено ризик продовження чи повторення проти-

правної поведінки, зокрема ризик летальності, що його створює підозрюваний, обвинувачений, у зв'язку з його доступом до зброї також.

По-друге, перелік обмежувальних заходів деякою мірою охоплюється тими обов'язками, які передбачені ч. 5 ст. 194 КПК України.

Зокрема, заходи щодо обмеження спілкування з неповнолітньою особою в разі, коли домашнє насильство вчинено стосовно неповнолітньої особи або в її присутності, та заборони листування, телефонних переговорів з особою, яка постраждала від домашнього насильства, або контактування з нею через інші засоби зв'язку як особисто, так і через третіх осіб, охоплюються п. 4 ч. 5 ст. 194 КПК України; захід щодо направлення особи для проходження лікування від алкогольної, наркотичної залежності охоплюється п. 6 ч. 5 ст. 194 КПК України.

Окрім цього, строк, на який можуть бути покладені обов'язки, визначені ч. 4 ч. 5, 6 ст. 194 КПК України, становить 2 місяці, після чого він може бути продовжений. Пропозиція ж щодо строку застосування обмежувальних заходів у межах строку досудового розслідування та судового провадження до набрання судовим рішенням чинності йде в розріз із цим, незважаючи на те, що обмежувальні заходи й обов'язки, які передбачені ч. 5 ст. 194 КПК України, мають схожу правову природу.

Отже, різне регулювання строку дії таких обов'язків і підстав для їх покладання не вбачається доцільним і виправданим. Чинне регулювання можливості застосування обмежувальних заходів під час вибору запобіжних заходів дозволяє ефективно забезпечувати потребу потерпілих у захисті.

Також, на думку І. В. Гловюк, для специфіки захисту потерпілих від злочинів, пов'язаних із домашнім насильством, більш доречними є саме обмежувальні заходи, які за своєю природою є спеціальними та націлені саме на особливості захисту потерпілих від злочинів, пов'язаних із домашнім насильством. У разі застосування додаткових обов'язків, а не обмежувальних заходів, пріоритет віддається дієвості кримінального провадження, а не

захисту потерпілих, хоча відповідні інтереси не є такими, що конкурують [8, с. 123].

Така рекомендація є слушною, але не узгоджується із чинним нормативним регулюванням. Так, із ч. 6 ст. 194 КПК України вбачається, що обмежувальні заходи є додатковими до обов'язків, передбачених ч. 5 цієї статті, «окрім обов'язків, передбачених ч. 5 цієї статті»). Окрім цього, суд може застосувати обмежувальні заходи, тоді як за ч. 5 ст. 194 КПК України він повинен зобов'язати підозрюваного, обвинуваченого виконувати один або кілька обов'язків, необхідність покладення яких була доведена прокурором.

Тому доцільним є узгодження умов застосування ч. 6 ст. 194 КПК України з умовами застосування ч. 5 ст. 194 КПК України, а саме, щоб суд застосовував (а не міг застосовувати) обмежувальні заходи, необхідність застосування яких доведена прокурором.

Проведений аналіз судової практики показує, що слідчі судді в ухвалах переважно логічно поєднують обов'язки, установлені ч. 5 ст. 194 КПК України, і обмежувальні заходи [9, 10].

Окремої уваги потребує такий обмежувальний захід, як направлення для проходження програми для кривдників. З одного боку, його місце у кримінальному процесі є малодослідженим, а з іншого – він є одним із найбільш поширених у застосуванні. Так, у процесі дослідження було проаналізовано наявні в Єдиному державному реєстрі судових рішень ухвали за 2023 р. про застосування запобіжних заходів, у яких застосовувались обмежувальні заходи, передбачені ч. 6 ст. 194 КПК України. Установлено, що в 51 зі 159 проаналізованих ухвал застосовувався обмежувальний захід у формі направлення для проходження програми для кривдників.

Першим проблемним питанням у застосуванні цього обмежувального заходу є те, що згідно із ч. 6 ст. 28 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» кривдника може бути направлено судом на проходження програми для кривдників на строк від трьох місяців до одного року у випадках, передбачених законодавством [11].

Відповідно до ч. 7 ст. 194 КПК України обов'язки, передбачені ч. ч. 5, 6 цієї статті,

можуть бути покладені на підозрюваного, обвинуваченого на строк не більше двох місяців. У разі необхідності цей строк може бути продовжений за клопотанням прокурора в порядку, передбаченому ст. 199 цього Кодексу.

Отже, ухвалою слідчого судді може бути застосовано такий обмежувальний захід, як направлення підозрюваного для проходження програми для кривдників на строк не більше двох місяців, і цей строк не може виходити за межі строку досудового розслідування.

Схожа проблема із суперечністю строку проходження програми для кривдників, визначеному в Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», є й у КК України. Так, згідно з положеннями ч. 3 ст. 91–1 КК України, такий обмежувальний захід, як направлення для проходження програми для кривдників, може застосовуватися до засудженого на строк від 1 до 3 місяців.

Так, вироком місцевого суду особу засуджено за ст. 126–1 КК України та на підставі п. 5 ч. 1 ст. 91–1 КК України покладено на неї обов'язок пройти програму для кривдників строком 2 місяці. У касаційній скарзі прокурор зазначив застосування місцевим судом строку програми для кривдника всупереч Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», згідно з яким такий строк становить від 3 місяців до 1 року, тому у визначений судом двомісячний строк проведення всього комплексу заходів, передбачених програмою, є неможливим.

Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду від 7 серпня 2024 р. у справі № 161/17404/23, після розгляду касаційної скарги прокурора, зазначив, що «відповідно до ч. 10 ст. 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», у разі порушення кримінального провадження у зв'язку з учиненням домашнього насильства перелік заходів щодо тимчасового обмеження прав або покладення обов'язків на особу, яка підозрюється, обвинувачується в учиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, або визнана винною в його вчиненні, а також порядок застосування таких заходів визначаються КК України та КПК України» [12].

З наведеного можна зробити висновок, що строк проходження програми для кривдників у разі застосування запобіжного заходу визначається нормами КПК України.

Другим проблемним питанням є те, чи взагалі проходження програми для кривдників може бути в переліку обмежувальних заходів, визначених ч. 6 ст. 194 КПК України.

Так, цей захід визначений також ст. 39–1 КУпАП, зі змісту якої вбачається, що суд під час вирішення питання про накладення стягнення за адміністративне правопорушення має право одночасно вирішити питання про направлення особи, яка вчинила домашнє насильство, зокрема, на програму для кривдників.

Відповідно до ст. 91–1 КК України в інтересах потерпілого від злочину, пов'язаного з домашнім насильством, водночас із призначенням покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, або звільненням із підстав, передбачених цим Кодексом, від кримінальної відповідальності чи покарання, суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, такий обмежувальний захід, як направлення для проходження програми для кривдників.

Варто зазначити, що в ч. 2 ст. 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» закріплений перелік заходів тимчасового обмеження прав кривдника й обов'язків, які можуть визначатися та, відповідно, покладатися обмежувальним приписом.

Цей перелік фактично є аналогічним переліку обмежувальних заходів, визначених ч. 6 ст. 194 КПК України, однак у ньому відсутній такий захід, як направлення на програму для кривдників.

У постанові Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 5 вересня 2019 р. у справі № 756/3859/19 зроблено висновок: «Ураховуючи положення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», обмежувальний припис за своєю суттю не є заходом покарання особи (на відміну від норм, закріплених у КУпАП та КК України), а є тимчасовим заходом, що виконує захисну та запобіжну функції, направленим на запобігання вчиненню насильства та гарантування першочергової безпеки осіб,

з огляду на наявність ризиків, передбачених вищезазначеним законом, до вирішення питання про кваліфікацію дій кривдника й ухвалення стосовно нього рішення у відповідних адміністративних або кримінальних провадженнях» [13].

З аналізу положень КПК України вбачається, що запобіжні заходи, у рамках яких застосовуються обмежувальні заходи, також є тимчасовими заходами, мають на меті забезпечення виконання підозрюваним, обвинуваченим покладених на нього процесуальних обов'язків, а також запобігання ризикам, передбаченим у ст. 177 цього Кодексу, серед яких, зокрема, ризик незаконного впливу на потерпілого, учинення іншого кримінального правопорушення чи продовження кримінальне правопорушення, у якому підозрюється, обвинувачується.

Запобіжний захід не є покаранням, його мета – забезпечення належної процесуальної поведінки підозрюваної або обвинуваченої особи. Запобіжні заходи застосовуються до ухвалення щодо підозрюваного, обвинуваченого рішення у відповідному кримінальному провадженні.

Отже, як обмежувальний припис, так і обмежувальні заходи, які застосовуються під час вибору запобіжних заходів, мають схожий характер і функції, а найголовніше – не є по своїй суті заходами покарання особи. Водночас обмежувальний припис не передбачає можливості направлення на програму для кривдників, а ч. 6 ст. 194 КПК України така можливість усталовлена.

Зважаючи на те, що можливість застосування такого заходу судом визначена ст. 39–1 КУпАП та ст. 91–1 КК України у призначенні покарання особі, що була визнана винуватою в учиненні адміністративного чи кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, постає питання – чи може бути направлення на програму для кривдників у переліку обмежувальних заходів, які можуть бути застосовані під час вибору запобіжних заходів, які по своїй суті не є заходами покарання? Адже направленням на програму для кривдників ухвалою про вибір запобіжного заходу слідчий суддя, суд фактично визнає, що особа вчинила домашнє насильство та є кривдни-

ком, а значить, є необхідність у направленні на таку програму. Зазначене не узгоджується із суттю запобіжних заходів, суперечить положенням ч. 1, 5 ст. 17 КПК України щодо презумпції невинуватості.

Отже, закріплення направлення на програму для кривдників у переліку обмежувальних заходів, які можуть бути застосовані під час вибору запобіжних заходів, не узгоджується з нормами КПК України, тому наявні підстави для вилучення цього заходу з переліку обмежувальних заходів, визначених ч. 6 ст. 194 КПК України.

Отже, обмежувальні заходи по своїй суті схожі із процесуальними обов'язками, які покладаються на підозрюваного, обвинуваченого під час вибору запобіжного заходу відповідно до ч. 5 ст. 194 КПК України, і деякою мірою охоплюються ними. Проте обмежувальні заходи краще враховують специфіку домашнього насильства, а тому їх виокремлення є обґрунтованим. З метою більш ефективного захисту прав та інтересів потерпілих слушним є закріплення пріоритету їх застосування у кримінальних провадженнях цієї категорії над схожими за суттю обов'язками, передбаченими ч. 5 ст. 194 КПК України.

У процесі дослідження встановлено відсутність підстав для застосування обмежувальних заходів без вибору запобіжного заходу та недоцільність виділення обмеж-

увальних заходів в окремий вид заходів забезпечення, оскільки, з огляду на схожу правову природу обмежувальних заходів і обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК України, є нелогічним їх різне правове регулювання.

Незважаючи на те, що Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначено, що строк проходження програми для кривдників становить від трьох місяців до одного року, порядок застосування таких заходів до осіб, що підозрюються в учиненні кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством, визначається КПК України. А відповідно до ч. 7 ст. 194 КПК України такий строк в ухвалі не може перевищувати двох місяців.

Встановлено, що можливість направлення на програму для кривдників визначена також КУпАП в разі призначення покарання. Водночас цей захід відсутній у переліку заходів, які можуть визначатися обмежувальним приписом. Обмежувальний припис, як і запобіжний захід, не є покаранням, а є тимчасовим заходом, що виконує запобіжну функцію до вирішення питання про кваліфікацію дій кривдника. Зважаючи на це, наявні підстави для вилучення направлення на програму для кривдників із переліку обмежувальних заходів, визначених ч. 6 ст. 194 КПК України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства : навчальний посібник / С.В. Романцова та ін. ; за ред. І.В. Гловюк, Н.Р. Лащук, С.В. Романцової. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/4807>.
2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі: науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Хавронюка. Київ : Baite, 2019. 288 с. URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf.
3. Яценко А.М. Деякі міркування з приводу розмежування спеціальних заходів протидії домашньому насильству, що нормативно визначені в різних галузях національного законодавства. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2021. № 2 (25). С. 24–32. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10958>.
4. Тищенко О.І. Окремі питання застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні. *Право і суспільство*. 2019. № 5. Ч. 2. С. 161–166. <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-5-2-26>.
5. Ухвала слідчого судді Заводського районного суду м. Миколаєва від 06.09.2023 р. у справі № 487/3866/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113350525>.
6. Ухвала слідчого судді Пустомитівського районного суду Львівської області у справі № 450/418/23 від 31.01.2023 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109008881>.

7. Гловук І.В. Правова природа застосування обмежувальних заходів за ч. 6 ст. 194 КПК України. *Діяльність органів досудового розслідування в умовах реформування правоохоронних органів: сучасні виклики* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Дніпро, 21 травня 2021 р. / ред. кол. : А.В. Захарко, В.М. Федченко, А.Г. Гаркуша. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. С. 17–21. URL: https://www.researchgate.net/publication/365061467_Glovuk_I_Pravova_priroda_zastosuvanna_obmezuvalnih_zahodiv_za_c_6_st_194_KPK_Ukraini_Dialnist_organiv_dosudovogo_rozsliduvanna_v_umovah_reformuvanna_pravoohoronnih_organiv_sucasni_vikliki_Materiali_vs.

8. Гловук І.В. Деякі питання практики застосування обмежувальних заходів у кримінальних провадженнях щодо злочинів, пов'язаних із домашнім насильством. *Забезпечення запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та протидії торгівлі людьми: національна практика та зарубіжний досвід* : матеріали Науково-практичної конференції, м. Київ, 14 грудня 2020 р. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 122–125. URL: https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/3677/Butyrska_obmezhuvalni.pdf.

9. Ухвала слідчого судді Підволочиського районного суду Тернопільської області від 14.11.2023 р. у справі № 604/1555/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114885078>.

10. Ухвала слідчого судді Соснівського районного суду м. Черкаси від 31.08.2023 р. у справі № 712/9092/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113147388>.

11. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 р. № 2229–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

12. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 05.09.2019 р. у справі № 756/3859/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84092340>.

13. Постанова Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 07.08.2024 р. у справі № 161/17404/23, провадження № 51–2665км24. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120926147>.